

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 208/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om Finlands och Kinas åtgärder för att hindra spridningen av djursjukdomar som är farliga för människan

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, ärade talman, till den minister som saken gäller, översänt följande skriftliga spørgsmål SS 208/2020 rd, undertecknat av riksdagsledamot Mikko Kärnä/cent:

Vilka åtgärder ska Finland vidta för att utöva påtryckning på Kina för permanent stängning av djurmarknader och

hur ska regeringen se till att social- och hälsovårdsreformen tar hänsyn till förebyggande av djursjukdomar som är farliga för människan, och att det hålls fast vid den så kallade "one health" principen?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt aktuella uppgifter har coronapandemin sitt ursprung i Kina och har spårats till en djurmarknad i Wuhan. På dessa marknader säljs, förutom vanliga produktionsdjur, vilda djur. Från dessa har COVID-19 möjligtvis gått över till människan. På grund av bristen på fläskkött, som förorsakats av den afrikanska svinpesten, har vilda djur framför allt på landsbygden, möjligen använts till mänsklig föda mera än tidigare. Som en följd av pandemin har den permanenta kommittén vid Kinas folkkongress 24.2.2020 förbjudit försäljningen av vilda djur samt deras användning som föda. Kina har meddelat att förbudet kommer att läggas till lagstiftningen om skydd av vilda djur under pågående året (den ursprungliga lagen har trätt i kraft 1.3.1989, senast reviderad 26.10.2018). Förbudet gäller dock inte användningen av vilda djur till exempel i kinesisk medicin.

Livsmedelshygienen är fortfarande en betydande utmaning i Kina, och för många är inköp av ett levande djur en garanti för att maten är färsk. En total övergång från försäljning av levande djur kräver en omfattande förändring av matproduktionen, med förpliktelsen för köttkontroll samt säkerställandet av en kylkedja. En plötslig stängning av djurmarknader, när det gäller försäljning av vanliga produktionsdjur, skulle utsätta livsmedelsförsörjningen för Kinas landsortsbefolkning för fara. För att kunna sätta stopp för försäljning av vilda djur krävs ett kulturellt brott, som kräver ett långsiktigt arbete av den kinesiska administrationen. Det avgörande är att påverka attityderna till bruk av vilda djur.

Finland följer utvecklingen av lagstiftningen om förbud av försäljning av vilda djur, till exempel genom jord- och skogsbruksministeriets specialsakkunnig vid Finlands ambassad i Peking. Finland strävar också efter att påverka Kinas livsmedelsförsörjning och livsmedelshygien inom samarbetet EU-Kina. Utöver detta kommer Finland att ta upp ärendet även vid bilaterala samtal med Kina och, om möjligt, att erbjuda bäst praxis i ärendet. Avgörande är en utveckling mot en modell, där djurslakten utförs på annan plats än djurmarknader, och där det endast säljs sådant kött till konsumenterna, som hanterats på ett säkert sätt. Detta kräver en övergång till förpackning och kylkedja eller, alternativt, till direktförsäljning från gården. Finland försöker medverka till att Kina utreder ursprunget av COVID-19 och en möjlig djurreservoar, såsom WHO har begärt av

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 208/2020 rd

Kina. Förutom livsmedelssäkerheten anser Finland det viktigt att påverka så att Kina genom lagstiftningen förbjuder och kontrollerar att försäljning av utrotningshotade djurarter inte sker på djurmarknader, till exempel för medicinskt bruk.

COVID-19 -virusets påverkningar både på folkhälsan och ekonomin är oerhört stora. Därför anser Finland att det är viktigt, att efter den akuta krishanteringen, utfärda riktlinjer på FN -nivån så att en motsvarande kris kan undvikas. Här har riktlinjerna från FN:s Världshälsoorganisationen WHO en nyckelposition. Finland kommer att ta initiativ till att djurmarknader och försäljning av vilda djur som källa till liknande smittor i framtiden, ska upphöra.

I Finland har man traditionellt satsat mycket på bekämpningen av zoonoser, smittsamma sjukdomar mellan människa och djur. Den viktigaste åtgärden för att skydda befolkningen är en kontinuerlig och aktuell uppföljning av smittsamma sjukdomar, bland annat enligt lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 31 §. Den läkare som i kommunen ansvarar för smittsamma sjukdomar, ska anmäla till kommunens veterinärmedicinska myndighet en zoonos som är misstänkt, konstaterad eller som han eller hon fått kännedom av. Livsmedelsverket ska anmäla en misstänkt eller konstaterad för människan hälsofarlig djursjukdom, till Institutet för hälsa och välfärd (THL). THL ska anmäla till Livsmedelsverket en misstänkt eller konstaterad för människan hälsofarlig zoonos. Det finns inget skäl att i samband med social- och hälsovårdsreformen ändra på dessa anmälningsplikter eller innehållet i lagen om smittsamma sjukdomar.

Bekämpning av zoonoser är en viktig del av folkhälsoarbetet. Nationellt är det THL som arbetar med bekämpning av smittsamma sjukdomar. I Finland deltar flera aktörer inom hälsovården, livsmedelskontrollen (Livsmedelsverket) samt inom veterinärmedicinen, i bekämpning av zoonoser och smitta. Syftet med sjukdomsuppföljningen är att bistå myndigheterna i planeringen och genomförandet av åtgärder för att främja folkhälsan, livsmedelssäkerheten och produktionsdjurens hälsa samt att utvärdera åtgärdernas effekt. Bekämpningen och förebyggandet utgår till stor del från lagstiftningen och myndighetsarbetet.

Registret över smittsamma sjukdomar som förs av THL, är ett centralt verktyg i uppföljningen av zoonoser. Registret baserar sig på läkarnas, tandläkarnas och mikrobiologiska laboratoriers anmälan av smittsamma sjukdomar, och innehåller detaljerad statistik över smittsamma sjukdomar sedan år 1995. Årligen sammanställer THL, på basen av upplysningar som anmäls till registret, sjukdomsspecifika rapporter som innehåller även uppgifter om viktiga zoonoser i Finland. För att kunna upptäcka livsmedels- och vattenburna epidemier, upprätthålls ett system som möjliggör effektiva motåtgärder för hanteringen av epidemier och förebyggandet av ytterligare infektioner.

Urbaniseringen, befolkningstillväxten och till exempel ökande användning av skogar driver vilda djur närmare mot bebyggelsen, vilket innebär att risken för överföring av källan för nya sjukdomar till husdjur och människor ökar. Som en följd av klimatförändringen sprider sig djuren och insekterna till nya områden.

Helsingfors den 20.4.2020

Utrikesminister Pekka Haavisto